

ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ ЯК ДРАЙВЕРИ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Повномасштабна військова агресія завдала економіці України безпрецедентної шкоди, зруйнувавши промислові об'єкти та логістичні ланцюги. Війна спричинила глибоку деіндустріалізацію багатьох регіонів України, руйнацію інфраструктури та значні втрати людського потенціалу. У цих умовах економічне відновлення має базуватись не лише на відбудові зруйнованих підприємств, а на створенні нової індустріальної екосистеми, здатної залучати інвестиції, генерувати додану вартість і сприяти розвитку громад. Потрібне формування нової, конкурентної промислової моделі. Індустріальні парки (ІП) розглядаються як один із перспективних інструментів для такої трансформації [5].

Індустріальний парк — це територія з підготовленими інженерними мережами, транспортною та енергетичною інфраструктурою, на якій розміщуються підприємства різних галузей на пільгових умовах. Учасники таких парків отримують доступ до знижених ставок оренди землі чи приміщень, податкових канікул, митних пільг, а також до організованого обслуговування через керуючу компанію. Це значно знижує вхідні бар'єри для підприємців і стимулює розвиток виробництва в регіонах [2].

Індустріальні парки створюють для бізнесу сприятливе середовище розвитку. Управлінська компанія бере на себе вирішення інфраструктурних і бюрократичних питань, а органи місцевого самоврядування сприяють залученню робочої сили й спрощенню адміністративних процедур. Таким чином, формується екосистема співпраці (синергія інтересів) між державою, бізнесом і громадою, де всі сторони отримують вигоду: бізнес — інвестиційні стимули та зниження витрат, громади — робочі місця та податкові надходження, а держава — зростання економічної активності [3].

В умовах економічного відновлення питання довіри до економіки України набуває особливого значення. Індустріальні парки стають символом стабільності й прогнозованості для інвесторів, оскільки функціонують на основі прозорих правил, закріплених у законодавстві. Наявність прогресивної нормативно-правової бази, що передбачає податкові та митні пільги, формує передумови для інвестиційних проєктів навіть у період економічної турбулентності. Крім того, стратегічне географічне положення України — безпосередня близькість до ринків Європейського Союзу — створює можливості для інтеграції в європейські ланцюги постачання. Це особливо актуально в контексті нових тенденцій «nearshoring» та «friend-shoring», коли європейські виробники прагнуть перенести частину виробництва до безпечних і партнерських країн. Для України це шанс перетворитися на виробничий хаб Східної Європи, який постачає продукцію машинобудування, електроніки, легкої та харчової промисловості до країн ЄС.

Роль індустріальних парків у відновленні є багатовимірною. Насамперед, вони здатні стати центрами розміщення та ефективною платформою для релокованих підприємств із зон бойових дій, дозволяючи бізнесу швидше відновити діяльність та зберегти експортні контракти [1]. Серед ключових можливостей розвитку ІП можна виділити:

- масштабний запит на відбудову житла, інфраструктури, енергетики;
- державні замовлення для потреб військово-промислового комплексу та реконструкції;
- кооперацію з міжнародними донорами і приватними фондами, що фінансують розвиток виробництв;
- підготовку кваліфікованих кадрів через співпрацю з технічними університетами та коледжами.

Окрім того, вдало розташовані ІП мають потенціал перетворення на потужні логістичні хаби, що поєднують виробництво та складську інфраструктуру, покращуючи інтеграцію в

європейські ринки. Вони також сприяють формуванню кластерів: географічна концентрація суміжних підприємств стимулює кооперацію, модернізацію та локалізацію виробничих ланцюгів [1, 4].

Не менш важливою є соціальна функція: створення стабільних, якісних робочих місць є прямим внеском у соціальну стабільність регіонів, що є критично важливим у процесі загального відновлення країни.

Індустріальні парки мають потенціал збалансувати регіональний розвиток України. Вони стимулюють економічну активність у малих і середніх містах, створюють робочі місця, розширюють податкову базу місцевих бюджетів і зменшують трудову міграцію. Органи місцевого самоврядування зацікавлені у розвитку таких парків, оскільки вони забезпечують сталий дохід від податків, розвиток комунальної інфраструктури та підвищення інвестиційної привабливості території. Особливої уваги заслуговують західні області, які мають відносну безпеку та близькість до європейських ринків. Тут ІП можуть стати центрами експортно орієнтованого виробництва. У центральних регіонах вони можуть виконувати функції логістичних хабів, а на сході — у перспективі, після деокупації, виступити основою відновлення зруйнованих промислових потужностей.

Європейські країни, зокрема Польща, Чехія та Угорщина, довели, що розвиток промислових зон і парків є ефективним шляхом залучення іноземних інвестицій. Польща, наприклад, завдяки своїм спеціальним економічним зонам залучила понад 30 млрд євро інвестицій і створила сотні тисяч робочих місць. Ключем до успіху стала синергія державної підтримки, інфраструктури та партнерства з бізнесом. Україна може адаптувати цей досвід, акцентуючи увагу на секторах з високою доданою вартістю: машинобудуванні, переробці агропродукції, електротехнічній промисловості, «зеленій» енергетиці. Розвиток ІП у партнерстві з країнами ЄС дозволить інтегрувати українські підприємства у спільні виробничі ланцюги та зміцнити позиції на міжнародних ринках [6].

Таким чином, індустріальні парки є багатофункціональним інструментом, що може дати стратегічний імпульс економічному оновленню та стати основою нової промислової політики України, яка поєднує державну підтримку, інноваційність та експортну орієнтацію. Їхній розвиток сприятиме формуванню нової архітектури української промисловості, орієнтованої на інновації, європейську інтеграцію та розбудову ефективного державно-приватного партнерства [4, 5]. Ключовим завданням є перехід від кількісного нарощування ІП до підвищення їхньої ефективності, якості управління та здатності генерувати додану вартість.

Література

1. Бойко В., Бойко Л. Індустріальні парки – ефективний механізм залучення інвестицій для відновлення економіки у післявоєнний період. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2306> (дата звернення: 12.11.2025).
2. Індустріальні парки як механізм постконфліктного відновлення України. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1260> (дата звернення: 12.11.2025).
3. Акімова О., Ліннік Д. Індустріальні парки як інструмент розбудови регіональної економіки: ретроспектива та проблеми розвитку. 2023. URL: https://re.gov.ua/re202501/re202501_028_DavymukaSA.pdf (дата звернення: 12.11.2025).
4. The role of industrial parks and warehouse logistics in the context of recover of the economy of Ukraine. 2024. URL: <https://science.lpnu.ua/smeu/all-volumes-and-issues/volume-6-number-1-2024/role-industrial-parks-and-warehouse-logistics> (дата звернення: 12.11.2025).
5. Гуляєв В. Створення інноваційно-індустріальних парків – основа економічного розвитку промислових регіонів. 2024. URL: <http://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/318830> (дата звернення: 12.11.2025).
6. Гужва І. Стимули для індустріальних парків – упевнений крок на шляху євроінтеграції. 2022. URL: <https://gmh.center.ua/opinion/stimuli-dlya-industrialnih-parkiv-upevnenij-krok-na-shlyahu-ievrointegracii> (дата звернення: 12.11.2025).